

SZÖVEG –
TEMESI ORSI

SOROZAT –
ÉPÍTŐKOCKÁK

SZÍVVEL ÉLNI

25 éves koromban egy majdnem végzetes balesetben nemcsak az egyik gerincsigolyám törött szilánkosra, hanem az úgynevezett életem is. A csontokat fixálták, de a helyzet adta leckéket egyedül kell megtanulnom. Leckéket, amelyek tapasztalataira egy új életet építhetek.

◆ Gyerekkoromban igen nehezen beszéltem az érzéseimről. Nem azért, mert nem volt szabad vagy nem volt, aki meghallgasson, egyszerűen csak nem éreztem szükségét. Azt gondoltam, minden csalódás, bánat és veszteség felett állok, velem ilyesmi nem történhet meg, nincs miről beszélni.

Ugyanez a gondolat köszönt vissza a balesetem után. Hónapokig képtelen voltam szembenézni az elszenvedett veszteségekkel, mindazzal, ami fontos volt, de már nem volt velem. Úgy éreztem, ha kimondom, minden fájdalom és hiány valósággá válik. Amikor a legnehezebb pillanatokban mellettem álló családtagok és barátok szemébe néztem, a legmélyebb szeretetet és együttérzést láttam, de mindezek mellett ott volt az őrjítő, tehetetlen fájdalom is. Nem volt bátorságom tetézni mindezt a saját érzéseimmel, a félelmekkel és a kiszolgáltatottságom fojtogató valóságával.

Mindeközben szünet nélkül arról győzködött a környezetem, hogy még sosem láttak olyan erős embert, mint én. Bármennyire is szívmengető volt ezt hallani, úgy éreztem, fel kell nőnem a feladathoz. Azt mondtam magamnak, aki erős, nem beszél az érzéseiről, nem panaszkodik. Márpedig én erős akartam lenni. Vagy legalábbis annak akartam látszani. Mit csináltam tehát?

Meggyőző(nek szánt) mosollyal bizonygattam, velem minden rendben, nincs bennem rossz érzés, csak az újdonsült lendület.

Bár valahol mélyen tudtam, nem lesz jó vége, racionális emberként azt hittem, ha megszabadulok az érzelmektől, fájdalommentesen élhetem túl a gyászt, anélkül, hogy akár egy pillanatra is bele kellene süppednem. Fájdalmas beszélgetések és könnyekkel teli, döbbenetes felismerések kellett ahhoz, hogy megértsem, ez a hozzáállás csak újabb veszteségekhez vezet. A félelmek, a bizonytalanság és a tehetetlenség elnyomásával elveszíthetem a boldogság, a hála és a szeretet érzését. Lassanként összeállt a kép, és megértettem, nem akarok semmi mást elveszíteni. Nem szeretném elbarikádozni magam azoktól az emberektől, akik a legnehezebb pillanatokban is ott voltak és nem tettek mást, csak őszintén szerettek.

Nem állítom, hogy hirtelen fordulat következett be a gondolkodásomban. Annyit azonban eltertem, hogy a hogylétem felől érdeklődő kérdésekre már nem tömönatokban válaszoltam. Idővel egyre többet meséltem arról, mi zajlik bennem, és minden beszélgetéssel mélyebbre ástam. Megtanultam: szívvel élni annyit jelent, mint kapcsolódni. Őszinte, tiszta érzéseket megosztani, felvállalni a jót és a rosszat, az örömet és a sebezhetőséget egyaránt. Szívünkön keresztül ajtót nyitni egymás felé. ◆

SZÖVEG –
ACZÉL PETRA nyelvész, kommunikációkutató

SOROZAT –
KÖZVILÁGÍTÁS

KINEK A PÉNZÜGYE?

Jól emlékszem, amikor évekkal ezelőtt, egy egyetemi órán valahogyan arra a terelődött a szó, mi lehet, mi legyen a nők szerepe a közéletben. Parázs vita alakult ki a tekintetben, mekkora arányú részvétel kívánatos, mi lenne a minimum, milyen a helyzet és miféle lenne az ideális állapot. Az egyik csoporttag, egy fiú, kis idő múltán kifakadt. Éppen ott tartottunk, hogy vajon reális-e, hogy a költségvetésről kevés nő szavaz, ha egy országról van szó, de otthon, a családi költségvetésben jellemzően a nők döntenek. „Azzal minden rendben van, ha egy nő az otthoni kasszát felügyeli, de nehogy már egy ország költségvetését is ő határozza meg...!” – szólt bele a fiatalember a vita folyásába, magabiztos és együttérzést váró mosollyal. Az együttérzés nem érkezett meg, bár a magabiztosság sem tűnt el. Nemrégiben pedig egy kedves barátnőm mesélte, hogy észrevett egy hibát a vállalat éves költségvetésében. Amikor szólt a gazdasági igazgatónak, az elismerőleg így szólt: „Hiába, a női intuíció!...” Erre barátnőm szerényen jegyezte meg: „Arra pont nem volt szükségem, elég volt számolni...”

♦ Van-e a pénzügyeknek „neme”? A válasz korántsem egyszerűen megadható. Hiszen tudjuk, hogy a közvélekedés a számolást, a matematikát inkább férfias képességnek tekinti. Még akkor is, ha ennek semmiféle – tényleg, bizonyítottan semmilyen! – biológiai alapja nincs. És azt is tudjuk, hogy ennek ellenére, az otthoni pénzügyek legtöbbször asszonyok kezében futnak össze. A nem is látszólagos ellentmondás kevéssé borzolt vizét az utóbbi időben két reklám zavarta fel. Az egyik egy nagy bank friss szolgáltatása, amely a pénzügyek intézésének új generációját, egy applikációt ígér. Az applikáció neve pedig angolul az, hogy György. Tudják, ahogyan a GPS-ek hangja legtöbbször női, úgy, legalábbis e bank szerint, a pénzügyek digitális tanácsadója pedig férfi: a mi „Gyurink”, aki jól bánik a pénzünkkel (és feltehetően a bankéval is). A másik kampány is egy pénzügyi programot kínál. A plakáton két fotó látszik: az egyikben egy széles-zakós, lenéző mosolyú, sokat

tapasztalt, ószes halántékú férfi. Felette az írás így szól: pénzügyek intézése a 80-as években. A másikon pedig egy vadóc, magabiztosan grimaszoló, sportos fiatal nő. Hozzá ez a felirat kapcsolódik: pénzügyeink intézése 2021-ben. Itt tehát éppenséggel a fiatal, energikus női figura testesíti meg a pénzügy-virtuozitást, a mesterségesintelligencia-alapú programot.

Bár sok egyéb nagy kérdés mellett ez jelentéktelennek tűnhet, de azt hiszem, mégsem mindegy: akkor most nőies vagy férfias a pénzügyek intézése? Józan ésszel (nem csak intuícióval) tudjuk rá a választ. Tudjuk, amikor lányainknak nem engedjük, hogy úgy fogalmazzanak magukról, „rossz vagyok matekból”, és nem hisszük, hogy a pénzügyi tudatosság csak számolás kérdése. És akkor is tudjuk, amikor fiainkat ugyanúgy tanítjuk a családi kasszáért való felelősségvállalásra, mint arra, hogy szeressék, ha a nők a közéletet is benépesítik. ♦

SZÖVEG –
NÉMETH ZSÓFIA, SZŐNYI LÍDIA pszichológusok

SOROZAT –
EGY TÖRTÉNET, SOK KÉRDÉS

A KÉTELKEDÉS ÉS A BIZALOM KÉNYES EGYENSÚLYA

*A Raya és az utolsó sárkány című
filmről pszichológusszemmel*

„Oszd meg, és uralkodj!” – mondta egyszer régen *Julius Caesar*, és sajnos ez a mondat azóta sem kopott ki az emberiség szótárából. Megéri együttműködni vagy inkább tapossuk el egymást? Gyanakodjunk, vagy bízunk a másokban? Folytathatunk érdemi párbeszédet azokkal, akiknek más a világnézetük?

◆ A TÖRTÉNET

Képzeljünk el egy fantasztikus országot, Kumandrát, ami valamilyen különös okból sárkányalakú a térképen. Az emberek békében és harmóniában élnek, nemcsak egymással, hanem a köztük járó igazi sárkányokkal is. Egy napon azonban valamiféle gonosz erő támadja meg a vidéket, és tartja rettegésben a lakókat. A sűrű, fekete, füstszerű drúnok alaktalanul és fenyegetően suhannak, bárhol képesek felbukkanni és egy szempillantás alatt kővé dermedtenek minden élőlényt. A sárkányoknak nem marad más választásuk, minden csepp varázserejüket egy különleges ékkőbe sűrítik és feláldozzák magukat, hogy megmentsék az emberiséget. Az ékkőbe zárt sárkánymágia elzavarja a drúnokat és feléleszti a kővé vált embereket. Bár a sárkányok eltűnnek, legalább az emberek békében, elégedettségben élhetnek tovább. Ugyanakkor semmit sem tanulnak a leckéből, összefogás helyett viszálykodás alakul ki köztük, amely végül háborúba torkollik. Kumandra

Kép: Disney.hu

darabjaira hullik, az egyes tartományok pedig körülbástyázzák magukat, és ádáz ellenséggként tekintenek egymásra. Féltékenységük és irigységük oka pedig a már említett, sárkánymágiával átítatott, felbecsülhetetlen értékű ékkő, amelyet az egyik tartomány őriz. Innen származik főhősnőnk, Raya is.

Raya édesapja ügyes harcosná képezte ki a kislányt, és az ékkő őrzőjévé avatta. Az apa álma az, hogy egyesítse az egymástól elszakadt területeket, mert hiszi, hogy a barátságosság, a kedvesség, a tisztelet és a bizalom még nem ment ki a divatból, és bár lehet, hogy szokásainkban és kultúránkban különbözünk, de éppen ezektől a különbségektől lehetünk mégis egyek, mert mindenki hozzátesz valamit a nagy egészhez. Raya bár szkeptikus, mégis megpróbál apja nézetei szerint cselekedni, ám sajnos rossz embert tüntet ki a bizalmával, amelynek következtében a drúnok ismét pusztításba kezdenek, a világuk pedig talán örökre és visszavonhatatlanul megváltozik. Rayának szembe kell néznie a tettei következményeivel,

és meg kell próbálnia helyreállítani a felborult egyensúlyt. Barátjával útnak indul, hogy megtalálja az utolsó sárkányt, és egyesítse a széttöredezett világot.

Rayának útja során szembesülnie kell a ténnyel, hogy bármilyen éles eszű, bátor és tehetséges is valaki, attól még akadnak olyan problémás helyzetek, amelyekben elkél a segítség. Meg kell tanulnia segítséget kérni és elfogadni, bátorságot kell gyűjtenie az ismerkedéshez és a bizalomhoz, mert a másikkal való kapcsolódás az egyetlen esély arra, hogy a kifelé prezentált maszk mögött megláthassuk az emberek valódi arcát.

A GYANAKVÁS PSZICHOLÓGIÁJA

Társas lények vagyunk, ami egyben azt is jelenti, hogy boldogságunk és boldogulásunk sem csupán az egyéni indíttatásainktól függ, hanem a minket körülvevő környezet is szerepet játszik benne. Ahhoz, hogy ebben az útvesztőben eligazodjunk, meg kell találnunk a kételkedés és a bizalom kényes egyensúlyát.

Neurológiai vizsgálatok szerint az agyunk kétségbeesetten torzítja a tényeket, átszínezi és radírozgat, hogy azok illeszkedjenek a saját nézeteinkhez.

Egy kis gyanakvás hasznos és természetes reakció, hiszen a kételkedés szemüvegén keresztül könnyebben észre vesszük a fenyegetettséget, ami a védelmünket és a túlélésünket szolgálja. Fontos, hogy mielőtt bizalmat szavazunk valakinek, meggyőződjünk a becsületességéről, átláthatóságáról, elszámoltathatóságáról és tisztességéről. De mi van akkor, amikor valaki mindent fenyegetésnek érzékel, csak a rosszat látja meg, és elképzelhetetlennek tartja, hogy valakit a pusztán jó szándék vezessen? Ilyenkor érdemes a történésekre és az azokhoz kapcsolódó ítéletekre kívülről és bizonyos távolságból rátekinteni. Tegyük fel magunknak a kérdést: „Mások is reálisnak látják a gyanúmat? Valóban megalapozott a féltelmem? Hogyan magyarázhatnám a történeteket, ha alapvetően jóindulatot feltételeznék?” Más szemszögből vizsgálva az eseményeket talán kiderül, hogy a másikat nem a rosszindulat vezérelte, esetleg valamilyen félreértés húzódik meg a háttérben. Érdemes arra is vigyázni, hogy megőrizzük a nyitottságunkat, és egy-egy rossz tapasztalat alapján ne vonjunk le általános következtetéseket.

EGYÜTTMŰKÖDÉS VAGY VERSENGÉS?

A rajzfilm gyerekeknek és felnőtteknek egyaránt emésztendő módon tálalja az együttműködés kontra versengés dilemmáját. Vajon hol húzódik meg a határ az egyéni és a közös érdekek között? Felülírhatja-e egyik a másikat, és egyáltalán lehetséges-e a kéz a kézben haladás?

A versengés és kooperáció közti választással kapcsolatos legismertebb helyzet a foglyodilemma, amelynek során a foglyoknak arról kell dönteniük, hogy bevallják-e a bankrablást, amit a társukkal együtt követtek el. A játékelmélet klasszikus története szerint a két gyanúsítottat elkülönítve őrzik, majd az ügyész mindkettőjükkel külön-külön ismerteti a helyzetet. Ha egyikük sem vall, 1-1 évet kapnak; ha mindketten beismerő vallomást tesznek, 6-6 év lesz a büntetés; ha pedig csak az egyikük vall, akkor az, aki beismerte a rablást, szabadon elmehet, aki pedig hallgatott, 10 év börtönt kap. A közös érdeket tekintve a helyes stratégia, hogy egyikük sem tesz vallomást, de a legvalószínűbb az, hogy mindkét érintett beismeri a rablást, hogy ezzel elkerülhesse a legrosszabb végkimenetelt. Hasonló szituációt ír le a pánikhelyzet csapdamodellje, amelyben a résztvevőknek egy zsinór lógó kúpot kell egy olyan palack száján kihúzni, aminek a száján egyszerre csak egy kúp fér ki, miközben a veszélyt jelképezve a palackban a vízszint folyamatosan emelkedik. Ha mindenki együttműködik, és kivárja a sorát, akkor valószínűleg mindenki megmenekül, ha viszont feladja a kooperációt, akkor forgalmi dugó alakul ki, és sokan bennragadnak.

Általában a másikkal való előzetes tapasztalatainkat használjuk fel annak megítélésére, hogy mennyire várhatunk együttműködést tőle. N. Kollár Katalin és Szabó Éva tanulmányából kiderül, hogy egymást követő interakciók során a versengő magatartásra a másik fél is versengéssel válaszol, míg a kooperáció együttműködést vált ki. Axelrod szerint a versengés és együttműködés útvesztőjében az optimális stratégia elemei a következők: Soha ne kezdjünk elsőként versengeni! A másik fél versengő magatartására mi is válaszoljunk versengéssel! Ne tartsunk haragot, ha a másik együttműködővé válik, mi is kooperáljunk! Felejtsük el az irigységet, és ne bánkódjunk azon, ha a másik többet nyer, mint mi! Tartsuk szem előtt, hogy a döntésünkkel a következő interakciót is megalapozzuk!

A fentiek alapján úgy tűnik, sem az erőltetett együttműködés, sem a versengés életre-halálra nem kifizetendő stratégia. Az előbbi esetében könnyen balekké válhatunk, míg az utóbbi esetében a kapzsiság és önzőség pillanatnyi sikerekhez és örömmámorhoz vezethet, esetleg egy szűk körű bizonyos ideig még élvezheti is a megszerzett kiváltságokat, ám előbb-utóbb az élet mindenkinek benyújtja a számlát. Megoldást a párbeszéd, a megbeszélés jelent, amikor képesek vagyunk félretenni az előzetes elvárásainkat, és valóban meghallani, amit a másik mondani szeretne.

PÁRBESEDRE HANGOLVA

Talán nincs is általános igazság, hiszen a mesét elnézve minden tartománynak igaza volt valamiben, érzéseik, gondolataik és szenvedésük valós és tapintható, de a saját nehézségeik annyira elhomályosították a tisztánlátásukat, hogy képtelenek voltak a többi tartomány fejével is gondolkodni. Szinte teljesen elvesztették az együttérzésüket a nem szorosan hozzájuk tartozó emberek iránt. Önző érdekből küzdöttek a túlélésért, ez a csata ebben a formában pedig az elejétől kezdve kudarcra volt ítélve. Vajon miért ragaszkodunk körömszakadtáig az állásponthoz, és miért olyan nehéz kitörni az általunk kreált kényelmes és zárt véleménybuborékból?

A tudomány szerint az előzetes beállítódásunk hatással van arra, hogy miként dolgozzuk fel az eseményeket. Ennek hátterében a kognitív disszonancia húzódik meg, ugyanis amikor egy új információ ellentmond a gondosan felépített világmépünknek és identitásunknak, akkor mély belső feszültséget élünk át. Neurológiai vizsgálatok szerint az agyunk kétségbeesetten torzítja a tényeket, átszínez és radírozgat, hogy azok illeszkedjenek a saját nézeteinkhez. A disszonáns információk hatására a logikus gondolkodásért felelős agyterület kikapcsolódik, majd amikor a konzonancia helyreáll, akkor az agy érzelmi területe boldogan aktiválódik. A megerősítő torzulás fogalma szerint nem a véleményünket igazítjuk a tényekhez, hanem a tényeket szűrjük és értékeljük aszerint, hogy azok alátámasztják-e a véleményünket. Rádásul nemcsak a tényeket, hanem a vitapartneret is torzítva érzékeljük: miközben magunkat hibátlanak látjuk, addig a másikat csupa negatív tulajdonsággal ruházzuk fel.

Ennek feloldása csak úgy történhet meg, ha tudatosan kilépünk elménk börtönéből és a kényelmes véleménybuborékunkból azért, hogy érdemi párbeszédet folytathassunk. A sikeres kommunikáció feltétele, hogy bármennyire is meg vagyunk győződve az igazunkról, elfogadjuk, hogy a másik nézőpontja is érvényes olvasat. Nem kell egyetértünk, de érdemes a megértés igényével fordulunk az eltérő vélemény felé. Amikor ugyanis előítélettel fordulunk a másik felé, vagy ellenségnek látjuk őt, akkor az megakadályozza, hogy jól értsük a mondanivalóját. Szükség van értelmes vitákra, mert a különböző nézőpontok megismerése és ütköztetése nagyban hozzájárul ahhoz, hogy szélesítsük a látásmódunkat és új, kreatív gondolatok születhessenek. A vita alatt tartsuk szem előtt azokat az egyetemes emberi értékeket, amelyeket nem lehet pénzért megvenni, sem pénzre váltani: megbecsülés, tisztelet, barátságosság, bátorság, bizalom, összefogás, szeretet. Emberiességünknek az a belső magja, ékköve, amelyet csak az élet kalandos útjain, másokkal való találkozásaink nyomán fedezhetünk fel igazán. Ki tudja, talán még az utolsó sárkányt is megtalálhatjuk, ha jó helyen keressük! ♦

Források:

Düll Andrea és Varga Katalin:
Általános pszichológiai gyakorlatok 2.

N. Kollár Katalin és Szabó Éva:
Pszichológia pedagógusoknak

Elliot Aronson és Carol Tavis: Törtétek hibák
(de nem én tehetek rólok)

SZÖVEG –
JÁMBOR-MINISKA ZSEJKE

Meztelen

Szexuális ingerekkel lépten-nyomon találkozhatunk. Ott vannak a hirdetésekben, a videóklipekben és a művészetben is, gondoljunk csak *Antonio Canova* páratlan *Ámor* és *Psziché* című alkotására, amelyet a párizsi Louvre-ban őriznek. A filmekben is van szerepe az erotikának, de nem mindegy, hogy az ábrázolásokat hogyan készítik el, és milyen célokra kívánják felhasználni. Azt gondolhatnánk, hogy a színészek „könnyen ledobják a textilt”, de a tapasztalat azt mutatja, hogy a kitárulkozás sokszor traumatikus élmény számukra, a verseny és a naturalista filmes trendek erősödése miatt azonban egyre nagyobb nyomás nehezedik rájuk.

- ◆ „Nem tudom, hogy meg tudom-e csinálni. Félek. Antoniótól is féltem – abszolút úriember volt, és nagyon kedves, közeli barátok vagyunk azóta is, de akkor is: ő nagyon szabad volt, és megijesztett, hogy neki ez semmiség. Sírní kezdtem, mire ő azt mondta, nagyon rosszul érzi magát. Szégyelltem, hogy sírok. (...) Nem bírtam elengedni a törölközőt. Próbáltak megnevettetni. Aztán levettem a törölközőt, de nagyjából két másodperccel később újra sírva fakadtam. De valahogy túljutottunk a dologon. Kihoztuk abból a kis időből, amit tudtunk” – így nyilatkozott Salma Hayek nemrég Dax Shepard podcastjában, ahol arról beszélt, hogyan traumatizálta az 1995-ös *Desperado* forgatása. A színésznő folyton az apjára és a bátyjaira gondolt, hogy vajon látják-e majd, és hogy piszkálni fogják-e ezért. Hayek 2017-ben arról is őszintén beszélt, hogy Harvey Weinstein több szexjelenevet követelt a Fridába, és gyakorlatilag belezsarolta őt a snittek eljátszásába annak ellenére, hogy a felvételek előtt hányingere volt, és sírógörcsöket kapott.

KÉRKOSKÁK

Sharon Stone egyáltalán nem akarta, hogy az Elemi ösztön nézői lássák a nemi szervét, a forgatáson azt mondták neki, hogy direktbe semmit nem mutatnak majd. Amikor a vetítésen végül mégiscsak meglátta a legintimebb testrészét, teljesen kiborult, még a rendezőt is pofon vágta. Nicole Kidman arra panaszkodott, hogy nehezen viselte a Hatalmas kis hazugságok erőszakos jeleneteit, a forgatás után dühösnek és megalázottnak érezte magát. Natalie Portman karrierje során kerülte a vetkőzést, a Hotel Chevalier című rövidfilmben mégis láthatjuk a színésznőt meztelenül. Portman később az MTV News-nak elárulta, hogy megbánta a jelenetek leforgatását, de nem azért, mert a forgatás traumatizálta volna, hanem mert a bemutatót követően a képkockák pornóoldalakra is felkerültek, és ez már „túl sok volt neki.” „Nem szeretem, amikor visszaélnék valamivel. Ez egy drámai jelenet, egy történet része, nagyon dühít, hogy pornóoldalakra került” – fakadt ki a színésznő.

A férfiaknak is lehet gondja a meztelenséggel a filmvászonon. Nők milliói rajonganak az Alkonyatban játszó Taylor Lautnerért, aki sokszor tűnik fel póló nélkül a trilógiában. „A motivációm a film és a rajongók jelentették, de nem akarom, hogy csak a testem miatt ismerjenek. Ha lenne választásom, többé nem venném le a pólómat egyik filmben sem, de gondolom erről senki nem fog megkérdezni” – fűzte hozzá Lautner egy interjújában.

Bár Hollywoodban intimitáskoordinátorok alkalmazásával igyekeznek kényelmesebbé tenni a meztelen jelenetek forgatását, sokan továbbra is arról számolnak be, hogy csak azért veszik le a ruhájukat, mert nyomás alatt tartják őket.

Az én testem,

AZ ÉN DÖNTÉSEM!

Dienes Angéla szerint nem meglepő, hogy sok színész nehéz érzésekkel éli meg az erotikus jelenetek forgatását. Mindenkinek van intim tere, ahová nem enged be akárkit. Azt, hogy mikor, illetve ki előtt vetkőzünk le, szeretjük mi szabályozni, és amikor mások ki akarják venni a kezünkől az irányítást, az kiszolgáltatottságérzéssel, kontrollvesztettséggel, szorongással járhat.

A Be Balanced Pszichológiai Pont pszichológusa szerint a színészet egyike azoknak a szakmáknak, amelyben folyton erős a versengés és nagy a bizonytalanság. Még a sikeres, foglalkoztatott színészek karrieríve is pillanatok alatt megváltozhat, ami felerősítheti a megfelelni vágyást. „Ebben a hivatásban könnyen beleeshetünk abba

a csapdába, hogy mélyebb önismeret híján akkor érezzük magunkat igazán értékesnek, ha külső visszaigazolásokat kapunk, mondjuk kiválasztanak egy szerepre. Nagyon nagy lehet a nyomás, az attól való félelem, hogy mi történik, ha kiesem a pixisből, ha visszautasítanak engem vagy ha nem vállalom egy valamit” – magyarázza Dienes Angéla.

A szakember szerint Salma Hayek és Sharon Stone esete jól példázza, hogy az is előfordul, hogy a forgatás közben változnak a feltételek, például bekerül a filmbe egy olyan erotikus jelenet, amiről korábban nem volt szó, és ez újabb nehéz döntési helyzetet teremt. „Hogyha valaki aláír egy szerződést, azzal igent mond egy produkciónak, és ha nem vállalja a rendező kéréseit, akkor úgy érezheti, hogy cserben hagy másokat. Még akkor is, ha olyan jelenetekről van szó, amelyekbe korábban nem egyezett bele. Ez pszichológiai szempontból úgy néz ki, hogyha képletesen betesszük a lábunkat az ajtóba, tehát elindultunk valami felé, akkor sokkal kevésbé vagyunk hajlamosak arra, hogy visszalépjünk, mint a folyamat elején. Inkább beszélünk a szobába” – teszi hozzá a pszichológus.

Kép: Shifaaz Shamoan / Unsplash

A meztelenség KÖZÖNSÉGCSALOGATÓ ESZKÖZ

Tóth-Bertók Eszter úgy véli, hogy a meztelenség film-béli megjelenése lehet polgárpukkasztó, hangulatkeltő, illetve fokozó eszköz, és szolgálhatja a néző szexuális vágyainak felébresztését – kiváltképpen az erotikus film és a szexfilm műfajában –, ugyanakkor ennél fontosabb funkciója is lehet, méghozzá az, hogy egyértelművé és átélhetőbbé tegye a film mondanivalóját, üzenetét, kérdésfelvetését. „Ez utóbbi mondható el George Foster Platt *Inspiration* című 1915-ös alkotásáról, amely a filmtörténet első olyan filmje, amelyben megjelenik egy meztelen női test. Ez a fajta alkotói törekvés a film története során igen jellemző, de természetesen számos olyan – elsősorban – közönségfilmmel találkozhatunk, ahol inkább az a tét, hogy egy ismert és rajongott színész vagy színésznő megmutatja a testét, ezzel pedig a szigorúbb korhatárbesorolás ellenére is biztosítja a hatalmas érdeklődést és a nézettségi rekordokat” – fűzi hozzá a filmszakértő.

Dienes Angéla szerint nem véletlenül tartják úgy ma is sokan, hogy szexszel, kisbabával és kiskutyával mindent el lehet adni. „Manapság sokkal több szexuális tartalom érhető el, ennek ellenére még mindig van egyfajta izgalma annak, ha egy másik embert meztelenül vagy szexuális helyzetben látnak a nézők a filmvászonon. Olyan, mintha beleshetnének a kulcslyukon és megtudhatnák, hogy milyen a színészek teste, vagy hogyan néznek ki szexuális helyzetekben. Emellett kutatások kimutatták, hogy a nőknél és a férfiaknál egyaránt észrevehető, hogy az erotikus jelenetek aktivizálják a szexuális vágyhoz kapcsolódó agyterületeket” – teszi hozzá a pszichológus.

A művészet SZOLGÁLATÁBAN

Az Eszter és a filmek blog szerzője szerint van különbség az alkotói szemléletmód, a hozzáállás és a törekvések tekintetében szerzői film és műfajfilm között, de a műfajfilmekben is lehet a meztelenség megjelenítése rámutatás valami mélyebb, összetettebb dologra, mint például az Amerikai szépség vagy a Diploma előtt című filmek esetében.

„A szerzői filmeket a legtöbb esetben markáns személyes hang jellemzi, ami azt jelenti, hogy bennük könnyedén felfedezhető az alkotó személyes kézjegye, világlátása, beszédmódja és mondanója, ily módon az is, hogyan viszonyul és mit akar mondani, üzenni a meztelenséggel. A szerzői filmekben a meztelenség és a szexualitás ábrázolása sokszor túlmutat önmagán – gondoljunk csak Jancsó Miklós filmjeire, ahol a meztelenség allegorikus jelentéssel bír, vagy Roy Andersson mérhetetlenül távolságtartó alkotásaira, amelyekben az ember testileg és lelkileg a végletekig lecsupaszítva áll a néző előtt, mintegy rámutatva: ezek vagyunk mindannyian. A meztelenség, a szexualitás tehát nem csak önmagáért lehet; bemutathatja az emberi kapcsolatok gazdagságát vagy éppen kiüresedtségét, magába foglalhatja a társadalmi rendszer kritikáját, az ember törekenységét és még számos dolgot, és ha ilyen törekvéssel jelenik meg egy filmben, akkor nemcsak elfogadható, de bátran mondhatjuk: szükséges is lehet” – fejt ki szakember, aki szerint arra is van példa, amikor a rendező meztelenkedés nélkül ábrázolja a szexualitást. Ez a visszafogott – és önmagán messze túlmutató – érzékiség érhető tetten többek között a *Szelemlre* hangolva című Wong Kar-Wai-műben, valamint a *Kizárólag öttől hétig*, a *Fény az óceán felett* és a *Hidegháború* című filmekben is.

Bár az internet korában könnyen hozzáférhetővé váltak az erotikus tartalmak, szexuális töltetű jeleneteket tenni a filmekbe még ma is kockázatos lehet. Tóth-Bertók szerint ennek kereskedelmi okai vannak, hiszen egy fedetlen mell vagy egy póre test látványa már önmagában indokolja a szigorúbb korhatárbesorolást, ami pedig együtt jár az alacsonyabb bevételszerzés lehetőségével. „Ha megnézzük például az álmogyár múltját és visszatekintünk Hollywood első önkorlátozó szabálygyűjteményére, a Will H. Hays 1927-ben tett javaslatára megszületett Hays-kódexre, akkor láthatjuk, hogy az 1934-es évtől 1968-ig szigorúan betartott kikötések között megjelent többek között az is: kéjvágyó vagy erkölcsstelen szexuális tartalmú megjegyzés a filmben nem hangozhat el, és a meztelenség ilyen formában még árnyképként sem jelenhet meg. Emellett javaslatok szerepeltek a szabályzatban arra vonatkozóan is, hogy különös gonddal kell eljárni a házaseset gyakorlása, a szenvedélyes szerelmes csókolózás, a nők elcsábítása, illetve a férfi és nő egy ágyban mutatása esetén” – magyarázza a szakértő.

A filmes hangsúlyozza, hogy bár e szigorúságnak ma már mondhatjuk, hogy nyoma sincs, ám a meztelenséget, a nemi aktust bemutató filmekre jelenleg is vonatkozik korlátozás, mégpedig a tekintetben, hogy kik és milyen idősávban nézhetik meg azt a moziban vagy a televízióban. ♦

SZÖVEG –
VANYOVSZKI MÁRIA

A Salon
BUDAPEST

ÜZENET A KIFUTÓRÓL

Az elmúlt egy év nagy hatással volt nemcsak a divatipar működésére, de mindannyiunk hétköznapi öltözködésére is. Az otthoni, kényelmes ruházat került előtérbe, ezt viseltük munka közben home office-ban, a digitális oktatás során, a Zoomos megbeszéléseinken. Elegáns, csinos ruháink a szekrény aljára kerültek; nem volt hova és minek kiöltözni. Mindez olyan hosszú ideje tart, hogy mostanra már talán azok is „csini ruhára” vágnak, akiknek ez korábban nem volt a mindennapjaik része.

- ◆ A nagy, nemzetközi divatházak ősszel bemutatott kollekcióikban azt vetítették előre, hogy 2021 nyarán újra változatos színekben, csillogó anyagokban és vidám, mintás darabokban vonulunk ki a világba. A magyar tervezők ehhez képest a fokozatosságban hisznek, azaz a kényelmes és a látványos darabok vegyítésében.

ARTISTA

Az AIR néven bemutatott kollekciót a friss levegő és a természetbe vágyódás ihlette. Az anyagokon található mintázatokban és színválasztásokban a fekete mellett visszaköszön az ég és a vizek kékje, a növények zöldje, a virágok színei és a napfény ragyogása. A könnyed, de közben mégis művészi szabásvonalakra a merész szelőlösség jellemző. A márka kényelmes darabjai alkalmi és funkcionális viseletként is jól megállják a helyüket. A tervezőtrío az öltözéksorhoz ezúttal is karakteres táskákat készített, amelyeknek geometrikus változatossága a ruhák egyedi vonalvezetésével játszik.

CAKO

A hazai kreatív ipar egyik legismertebb „balatoni lánya”, Cakó Kinga mi máshoz is nyúlt volna a bezártságban ihletésért, mint a magyar tengerhez. Kinga kollekcióira jellemző, hogy egy-két színre és azok árnyalataira építi fel az öltözéksort. A vízkék irányából a türkizen át így haladunk most a zöld felé a női és férfi ruhákban egyaránt. A márka szezonális öltözéksorából otthoni viseletre, mindennapi rohangálásra és alkalmi megjelenésre is könnyedén tudunk válogatni.

CELENI

Cselényi Eszter a menta és a pink pasztell hangulattal indítva egy finom öltözéksort álmódott meg nekünk a szezonra. A Kossuth- és Munkácsy-díjas festőművész, Gross Arnold világából ihletődött kollekcióban találunk nappali, esti, alkalmi és szabadidős öltözékeket is.

Nem maradt ki az örök érvényű plizészsoknya, amit maxi és lábközépig érő hosszban is választhatunk. A könnyed blúzok, szoknyák, nadrágok, ruhák és overallok egymással is jól kombinálhatóak. A masni több variációban is új értelmet nyer.

KATTI ZOÓB

Peplumos, forrónadrágos kiskosztüm, klasszikus, kétsoros gombolású nadrágkosztüm, nappali kis ruhák, alkalmi öltözékek, inges, nagy szoknyás összeállítások és egy igazi New Lookot idéző estélyi. A Katti Zoób-divatház luxust idéző öltözéksorában a metál fényben szikrázó pasztellviseletekhez selyem, szatén, organza, taft és tüll anyagokat használtak. A styling izgalmas játéka, ahogy a szokatlanul alkalmazott grandiózus ékszerekkel terelik a tekintetet. Már csak a színházaknak és a báltermeknek kell újranitniük, hogy ilyen látványos kombinációkban villoghassunk egymás örömére.

ROMANI DESIGN

Az erőteljes színekben pompázó virágminták pirossal, kékkel, feketével egyből azt az életigenlést hozzák, amelyre a szokásosnál is jobban ki vagyunk éhezve. A márka fazonjainak változatosságát ezúttal az otthoni viseletre hajazó, melegítő- és pizsamászerű szettekkel egészítették ki. Mindennapjaink kifutójának nagy kedvence lehet a köntös-kabát és a tüllszoknya, amely a mintás pólókkal és pulcsikkal kombinálva örök darab marad.

TOMCSANYI

A saját, mintás anyagait kivételes alkotói bravúrral alkalmazó Tomcsányi Dórát ezúttal a hazai vadvizek világa ihlette meg. Így jelennek meg a textileken az édesvízi halacszkák, a burjánzó vízi és vízparti növényzet, valamint a kék és barna darabok révén a víz és a part maga. Az overallok, az átlapolós, megkötős és ingruhák a praktikus zsebekkel a nyári gardróbok kihagyhatatlan alapdarabjai. Az összehasonlíthatatlan dinamikával felvonultatott TOMCSANYI-öltözékekhez most halászsapka is dukál.

VIKTORIAVARGA BUDAPEST

A szín- és mintakavalkád, a virágmotívumok és a kézimunkák mives alkalmazója, Varga Viktória ellenállhatatlan palettával készült a szezonra. Az *In Bloom* kollekciónak ihletője ezúttal a comói táj volt, amelynek vibráló szín- és fényözöne változatos mintavilággal köszön vissza – és minőségi anyagválasztással párosul. Az öltözéksor kivételes eleganciáját a könnyed, nőies szabásvonalak teremtik meg. A fehér alapú öltözékektől haladunk a sárga-vörösöknön át, majd a türkizen keresztül a sötétebb tónusú kékekig, hogy mi megtalálhassuk az aktuális hangulatunkhoz legjobban illő darabot.

A hazai divathétvégén bemutatott kollekciónak szemeztetve elmondható, hogy a zöld és a kék árnyalataival nem fogunk mellé idén sem. A kosztüm soha nem megy ki a divatból, a derékhangsúlyos, öves, masnis viseletek

mindig nőiesek maradnak, ahogy a pliszészeknyák is. Bátran viselhetünk színes, mintás darabokat. Az éjszakai életben pedig merjünk csillogni, akár visszafogott pasztell árnyalatokban, akár ragyogó flitterekben és glitterekben! ♦